

Ystads kommun
kommunen@ystad.se

2017-12-01
Dnr 403-2017:6393

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Backaskolan i Ystads kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av områdena undervisning, rektorns ledarskap, trygghet och studiero samt bedömning och betygsättning. Syftet är att granskningen ska bidra till högre kvalitet där målet är en god utbildning i en trygg miljö.

Granskningen genomförs i 40 utvalda skolenheter. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala skolenheter. Backaskolan, i Ystads kommun, ingår i denna granskning.

Skolinspektionen besökte skolenheten den 11-12 september 2017. Besöket genomfördes av utredare Johan Asp och undervisningsråd Helena Olivestam Torold. Under besöket intervjuades elever, lärare, elevhälsan och rektorn. Därutöver genomfördes lektionsobservationer.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av de granskade områdena. Därefter följer en motivering till de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Sammanfattande bedömning

På Backaskolan har Skolinspektionen granskat följande tre områden: undervisning, rektorns ledarskap samt trygghet och studiero. Skolinspektionen bedömer att de tre områdena sammantaget håller en *god kvalitet*, vilket är den högsta nivån av tre möjliga i Skolinspektionens regelbundna kvalitetsgranskning.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen på Backaskolan i viss grad främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven.

Granskningen visar bland annat att undervisningen är varierad, strukturerad och utmanande för eleverna. Skolan behöver dock förbättra lärarnas tydliggörande av syfte och mål och återkoppling till eleverna utifrån läroplanen i undervisningen. Skolinspektionen bedömer också att rektorn i hög grad genom ett aktivt ledarskap styr och utvecklar verksamheten. Rektorn gör regelbundna lektionsbesök och följer upp den dagliga verksamheten och främjar lärares lärande och utveckling. Rektorn främjar också samarbete mellan lärarna och utvecklar utbildningen genom medvetna analyser av skolans resultat. Utifrån dessa analyser fördelar rektorn resurser till eleverna och tillser att lärarna får den kompetensutveckling de behöver. Rektorn uppmärksammar jämställdhetsaspekter i sitt arbete med elever och lärare, men ett strategiskt jämställdhetsarbete behöver utvecklas på skolan.

Härutöver bedömer Skolinspektionen att utbildningen vid Backaskolan i hög grad utformas så att eleverna tillförsäkras en skolmiljö präglad av trygghet och studiero. Lärarna arbetar gemensamt för att upprätthålla en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Lärare tar tag i situationer där studieron störs av någon elev. Skolan kartlägger aktivt elevernas uppfattningar om tryggheten på skolan. Kartläggningen analyseras och dokumenteras och nya utvecklingsområden formuleras med detta som utgångspunkt.

Identifierade utvecklingsområden

För att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom de områden som granskats bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande delar:

- Att lärarna på ett tydligare sätt klargör och kommunicerar till eleverna vilka delar av målen som undervisningen utgår ifrån.

- Att rektor utvecklar skolans strategiska jämställdhetsarbete.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar av de tre granskade områdena. Till två områden finns utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat för att ytterligare höja kvalitén inom området.

I beslutet kan det endast finnas ett utvecklingsområde framtaget per område, detta även om Skolinspektionen har identifierat flera delar inom området som kan utvecklas. Detta då utvecklingsområden syftar till att stödja skolan där det största behovet finns för utveckling.

Notera att Skolinspektionen kan identifiera ett utvecklingsområde även inom ett bedömningsområde som Skolinspektionen har värderat som välfungerande.

Bedömningsområdet undervisning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen på Backaskolan i viss grad främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven.

Skolinspektionens granskning visar att lärarna överlag skapar tydliga lektionsstrukturer. Utifrån vad granskningen har kunnat visa inleder lärarna ofta sina lektioner med att kommunicerar lektionernas innehåll och tillhörande aktiviteter muntligt inför klassen skriftligt på tavlan eller på powerpoint. Lektionsobservationer och intervjuer med elever och lärare visar vidare att lärare startar lektioner genom att tydligt återknyta till föregående lektion. Intervjuade lärare säger att de också tydliggör strukturen i längre arbetsområden, som sträcker sig över flera lektioner. Av intervju med lärare och elevhälsa framkommer att det finns ett gemensamt arbete på skolan kring hur lektionerna ska startas och kring arbetet med att skapa lektionsstruktur. Lärare säger i intervjun att kollegiet har en samsyn kring vad som skapar god struktur under lektioner.

Vidare visar granskningen att undervisningen är utmanande för eleverna. Elever berättar att de får svårare och mer utmanande arbetsuppgifter, när de blivit klara med en arbetsuppgift. Lärare ger också i intervjuer exempel på hur de gör för att utmana elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling i ett visst ämne. Lärare säger att de ger elever individuellt anpassat material i syfte att utmana och att de låter elever arbeta med olika saker med olika svårighetsgrad.

Av intervju med elever framgår att det alltid finns extrauppgifter att göra om de blir snabbt klara och att eleverna vet vad de ska göra då. Eleverna ger under intervjuerna flera exempel på hur lärare stärker dem i inlärningsituationerna. Vid flera tillfällen under Skolinspektionens lektionsbesök uppmuntrar och berömmar lärare elever enskilt och i grupp.

Granskningen visar också att flertalet lärare uppmuntrar eleverna att pröva olika sätt att tänka och lösa uppgifter på. Utifrån vad granskningen har kunnat utreda så leder lärarna arbetsprocesserna så att undervisningen varierar och eleverna får prova olika arbetssätt och metoder. Av intervjuer och observationer framgår till exempel att elever arbetar varierat med läroböcker, datorer, film och tankekartor. Vidare framgår att elever arbetar växelvis enskilt, i grupp och i helklass.

I Skolinspektionens granskning framkommer dock att inte alla lärare kommunicerar läroplanens mål med eleverna i undervisningen. Det förekommer sällan i undervisningen att lärarna ger eleverna löpande återkoppling om vad de behöver utveckla utifrån läroplanens krav. Detta framkommer av intervjuer med elever och lärare samt av lektionsobservationer.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området undervisning bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande del:

- Att lärarna på ett tydligare sätt tydliggör och kommunicerar till eleverna vilka delar av målen som undervisningen utgår ifrån.

Skolinspektionens granskning visar att lärare planerar undervisningen utifrån läroplanens mål och kommunicerar vad eleverna ska arbeta med. Däremot förekommer det sällan att lärare i undervisningen muntligt kommunicerar vilka mål och syften som undervisningen utgår ifrån. Några elever säger i intervjuer att de vet vad läroplanen är, men att bara ett fåtal lärare pratar om läroplanens mål i undervisningen. Eleverna beskriver att lärarna tydliggör vad som ska göras på lektionerna och vilka arbetssätt som ska användas, men att detta sällan kopplas till målen. Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn bör initiera ett utvecklingsarbete som innebär att lärarna tydliggör syftet med lektionerna med en tydlig utgångspunkt utifrån läroplanen.

Av intervjuer framgår att lärarna i sin kommunikation med eleverna fokuserar på vad eleverna ska göra och uppger i intervjuer att de utgår ifrån att läromedlens målformuleringar är tillräckliga för att elever ska se kopplingen mellan aktivitet och mål. I intervju säger lärare att de behöver utveckla samsyn och kollegialt lärande i detta arbete.

Forskning visar att lärares kommunikation av syftes- och målrelatering är en central komponent i god undervisning. Vikten av att undervisningen bygger på och utgår från styrande mål och värden i läroplanen, betonas också.¹

Bedömningsområdet rektorns ledarskap

Skolinspektionen bedömer att rektorn på Backaskolan i hög grad har ett aktivt ledarskap som styr och utvecklar verksamheten i skolan.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn kartlägger personalens behov av kompetensutveckling med utgångspunkt i nationella mål och utbildningens resultat. På skolan finns en kompetensutvecklingslista som utgör en sammanställning över de kompetenser personalen har. Lärare säger att deras behov av kompetensutveckling tas upp löpande av rektor med dem och att kompetensutvecklingen svarar mot det utvärderingar har visat att personalen behöver. Exempel ges på en pågående digital fortbildning, som har utformats utifrån en inventering av personalens behov. Lärare ger också exempel på att rektorn på förekommen anledning har avsatt mer tid för kollegialt lärande och säger att rektorn följer upp kompetensutvecklingsinsatser i kvalitetsarbetet.

Skolinspektionens granskning har gjort troligt att rektorn löpande följer upp och analyserar utbildningens resultat och sätter in åtgärder för att förbättra undervisningen. Lärare beskriver att skolans prioriterade utvecklingsområden speglar det som framkommit i utvärderingar av resultaten. Rektorn säger sig ofta besöka lektioner och ha ett tydligt fokus på kunskaper och lärande. Hon äter ofta tillsammans med eleverna i matsalen och rör sig dagligen på skolan.

¹ Håkansson, J. och Sundberg, D. (2012). *Utmärkt undervisning: Framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*. Natur&Kultur

Granskningen visar också att rektorn skapat en ny tydlig mötesstruktur för lärarna. Rektorn är ofta med på mötena och leder lärarnas utvecklingsarbete. Exempel ges också på att rektorn delegerar och fördelar ansvarsområden till lärare, vilket sägs göra personalen drivande i arbetet. Lärarna säger också att rektorn gör dem delaktiga i arbetet med att analysera utbildningens resultat och i förbättringsarbetet i stort. Härutöver visar granskningen att rektorn medvetet fördelar resurser utifrån elevers behov och förutsättningar. Lärare ger exempel på att rektorn kan tilldela de resurser som behövs och rektorn påstår att eleverna får de resurser som de har rätt till.

Skolan har uppmärksammat jämställdhetsaspekter i undervisningen, men rektor behöver se till att det strategiska jämställdhetsarbetet utvecklas.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området rektorns ledarskap bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande del:

- Att rektor utvecklar skolans strategiska jämställdhetsarbete.

Skolinspektionens granskning visar att det strategiska jämställdhetsarbetet på Backaskolan behöver utvecklas. Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att jämställdhet integreras i undervisningen. I detta kan till exempel ingå att följa upp utbildningens arbetsformer och organisering för att säkerställa att ingen elev missgynnas på grund av könstillhörighet. Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tydligare följer upp verksamheten utifrån ett jämställdhetsperspektiv och ser till att det som framkommer i uppföljningen påverkar planering och organisering av skolans arbete.

Granskningen visar att eleverna upplever att de blir lika behandlade utifrån könstillhörighet och de säger att flickor och pojkar gör samma saker på lektionerna. Lärarna säger att de diskuterat till exempel att pojkar i allmänhet tar mer plats i klassrummet och att det är rektorn som uppmärksammat dem på det.

Denna diskussion säger de intervjuade lärarna har förts utifrån forskning, och inte utifrån situationen på den lokala skolan. Lärare uppger vidare att de känner till de generella könsmönstren men att de inte har diskuterat om detta återspeglar sig på Backaskolan. Lärare säger också att de inte har haft något fokus på jämställdhet när de besökt varandras lektioner. Rektorn säger att skolan i sitt värdegrundsarbete fokuserar på att alla elever ska behandlas lika och att hon bitt lärarna uppmärksamma hur de bemöter flickor och pojkar när de gör lektionsbesök hos varandra. Utifrån diskussioner som förts, har man enligt rektorn, kommit fram till att personalen inte behandlar flickor och pojkar olika.

Dock vill Skolinspektionen påminna om vikten av att jämställdhetsaspekter lyfts fram särskilt i ett strategiskt arbete utifrån kunskaper på strukturell nivå i dessa frågor.

Bedömningsområdet trygghet och studiero

Skolinspektionens bedömer att utbildningen i hög grad utformas så att eleverna tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Skolinspektionens granskning visar att personalen har ett gemensamt förhållningssätt för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta framkommer under intervjuer, lektionsobservationer och genom den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av.

Under Skolinspektionens besök är studieron påtaglig i klassrum. Elever och personal säger i intervjuer att det brukar vara så. Vid de få tillfällen då studieron störs av någon elev, tar lärare tag i situationen och ser till att studieron återställs. Detta framgår av lektionsobservationer. Personalen har tillsammans utvecklat konkreta rutiner för att skapa studiero, och dessa rutiner har gett gott resultat. Detta framkommer under flertalet intervjuer och denna bild stärks Skolinspektionens lektionsobservationer. Personalen har exempelvis under flera år arbetat gemensamt med förhållningssätt och bemötande. En särskild kompetensutvecklingsinsats kring lågaffektivt bemötande pågår sen en längre tid tillbaka. Av intervjuer med lärare och rektor framgår att personalen arbetar medvetet med gruppindelningar och möblering i klassrummen och att man pratar kontinuerligt med eleverna om vad studiero är.

Härutöver visar granskningen att Backaskolan bedriver ett medvetet och aktivt arbete för att förebygga kränkande behandling av elever. Rektorn och persona-

len menar att de aktivt kartlägger elevernas uppfattningar om tryggheten i form av enkäter, sociogram och genom kartläggning av skolmiljön. Av intervjuer framgår att eleverna aktivt deltar i kartläggning av platser på skolan där det finns ökad risk för att någon kränks. Resultaten av olika kartläggningar analyseras och dokumenteras och nya utvecklingsområden formuleras med detta som utgångspunkt. Elever, lärare, elevhälsan och rektorn ger exempel på åtgärder för att förebygga kränkande behandling; blandade elevgrupper över årskurserna, fadderverksamhet och kompisstödjare som håller i rastaktiviteter samt trygghetsteam. Elevhälsan säger sig vara involverad i arbetet och till exempel kuratorn arbetar med eleverna ute i klasserna. Härutöver finns medvetna satsningar på kompetensutveckling inom området.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 28 februari 2017 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post till joan.asp@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 LUND. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400–2017:6393) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Kårlind
Enhetschef

Johan Asp
Föredragande/Utredare

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se/inspektion2018

Bilaga: Underlag för bedömning i Inspektion 2018

I Skolinspektionens beslut för regelbunden kvalitetsgranskning får varje skolenhet en sammanfattande bedömning. Den sammanfattande bedömningen består av en sammanvägning av de fyra bedömningsområdena och ges enligt följande tre nivåer: *God kvalitet*, *Förbättringsområden finns* och *Ett förbättringsarbete är nödvändigt*.

I granskningen ingår tre dömningsområden. Inom respektive område granskas följande delar:

Undervisning: Undervisningen är målfokuserad, strukturerad och innehåller ett aktivt lärarstöd för eleverna. Undervisningen är utmanande för alla elever. Att det i undervisningen ges återkoppling mellan elever och lärare angående undervisningens kvalitet och elevers lärande/kunskapsutveckling.

Rektors ledarskap: Rektorn fokuserar på skolans lärandeuppdrag samt stödjer och utvecklar personalen. Rektorn utvecklar utbildningen. Rektorn fördelar resurser inom skolenheten efter elevernas behov och förutsättningar. Rektorn verkar för elevers lika rätt till en god utbildning i trygg miljö, oavsett könstillhörighet.

Studiero och trygghet: Personalen inom skolan bedriver ett strategiskt arbete för att främja och upprätthålla trygghet och studiero för elever. Personalen bedriver ett främjande och aktivt arbete för att förebygga kränkande behandling av elever.

I granskningen värderas kvalitén inom varje bedömningsområde med hjälp av ett bedömningsschema som innehåller tre nivåer: i låg grad, i viss grad och i hög grad, se figur 1.

Figur 1: Bedömningsschema – skolenhetens bedömningsområden fördelat på tre nivåer

Undervisning			
Rektorns ledarskap			
Studiero och trygghet			

i låg grad	i viss grad	i hög grad
------------	-------------	------------

Bilaga: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Backaskolan är en F-6 skola belägen i Ystads kommun, strax utanför Ystads centrum. Skolan har 310 elever och leds av en rektor.

96 procent av flickorna och 85 procent av pojkarna i årskurs 1 de nationella målen/kunskapskraven i läsförståelse vid läsårets slut. Detta gäller för vårterminen 2017 och framgår av skolans egna uppgifter.

96 procent av flickorna har nått kunskapskraven i natur- och samhällsorienterande ämnen och i svenska. I matematik är det 93 procent av flickorna som har gjort det. 94 procent av pojkarna har nått kunskapskraven i natur- och samhällsorienterande ämnen och matematik, medan det är 88 procent av pojkarna som har gjort det i svenska. Det framgår av skolans egna uppgifter för vårterminen 2017.

Enligt Skolverkets statistik för vårterminen 2016 är andelen flickor och pojkar som uppnår minst betyget E i årskurs 6 är nästan 100 procent i samtliga ämnen. Den genomsnittliga betygspoängen varierar för flickor mellan 14,1 i matematik och 17,3 i teknik. Den genomsnittliga betygspoängen varierar för pojkar mellan 10,6 i biologi och 13,3 i idrott och hälsa samt geografi. I samtliga 16 ämnen har flickorna ett högre genomsnittlig betygspoäng än pojkarna.

Skolans egen utvärdering visar hög grad av trivsel och trygghet bland eleverna.